नं. ५२६०

नाम. साम विधान ब्राह्मणम्

कर्ता. × ×

पत्र. २५ —— सं. ×

विष संहिता ब्राह्मणं

साम विधान ब्राह्मणम्

५२७०

सामविधान पत्रे २८

साम॰ ८ १

ॐनमःसामवेदाय ॐउपा।अस्मै।गायता।नरः।पवेमानाया।इंदवे।अभिदेवान्।इयक्षते
अभि।तैं।मयेना।पयैः।अथेवांए।अभिशिश्रयुः।दवै॥देवोयै॥देवयै॥मः।नैः।पवस्व।
धे।गो।वै।धो।जेनोया।धो।अवैं।ना।धो।रीजन्।उंषे धीभ्यः।उंषो।यीभ्यः १ देविफतन्या।है
वो।पैरिष्टो।भैत्या।पैरि।ष्टोभैत्या।हैयो।सोमाः।श्रुकोः।गोवो।शिरः।गो।श्रो।शिरः हिन्वाभेः
हैन्वेभिः।हिंनेः।अ।वाजे।वाजी।अक्रमीत्।सीदंतः।वनेषे।यथा ऋधेक।सोम।स्वस्तये
सै।अस्वस्तये।सेजग्मानैः।सेजग्मानैः।दिवो।कैवे।पवेस्व।हूयैः।है श्री । पवेमानस्यानैं। १

कवे। वाजिन्। सर्गाः। असृक्षत। अर्वन्तः। न। श्रवस्यवः। अच्छा कोशं मधुश्चुतं।। ॥ असृग्रं

वारे। अव्यये। अवावशन्त। धीतयः अच्छ। समुद्रं। सं। उ इति। इन्दवः। अस्तं। गावः। न। धेनवः

अग्मन्। ऋतस्य। योनिं। आ २ अग्न आ याहि वीतये।। तं। त्वा। समिद्भिः। सं। इद्भिः। अंगि

रः। घृतेन। वर्धयामसि। बृहत्। शोच। यविष्ठ्य सः। नः। पृथु। श्रवाय्यं। अच्छ। देव। वि

वासिसि। बृहत्। अग्ने। सुवीर्यं। सु। वीर्यं ४ आ। नः। मित्रावरुणा। ० उरुशंसा। सा। उरु

शंसा। सा। नमोवृधा। नमः। वृधा। मह्ना। दक्षस्य। राजथः। द्राघिष्ठाभिः। शुचिव्रता। शुचि

श्रीः सामः दः २

व्रता। गृहाणाना। जमदग्निना। जमत्। अग्निना। यो। ना। ऋतस्य। सीदतं। पातं। सो

मे। ऋतावृधा। ऋत। वृधा ५ आयाहिसुषुमाहि। त १० ॥ आ। त्वा। ब्रह्मयुजा। ब्रह्म

युजा। हारीइति। वहतां। इंद्र। केशिना। उप। ब्रह्माणि। नः। शृणु ॥ ब्रह्माणः। त्वा।

युजा। वयं। सोमपा। सोम। पा। इंद्र। सोमिनः। सुतावंतः। हवामहे ६ ३ इंद्राग्नी। इंद्र

अग्नीइति। आ। गतं। सुतं। गीर्भिः। नभः। वरेण्यं। अस्य। पातं। धिया। इषिता। इंद्राग्नी

इंद्र। अग्नीइति। जरितुः। सचा। यज्ञः। जिगाति। चेतनः। अया। पातं। इमं। सुतं ॥ इंद्रे। अ २

ग्नी।कविक्रतू।कवि।क्रतू।यज्ञस्य।त्वा।वृणे।ना।सोमस्य।इह।तृपतां ७ उच्छा।नजातमे
षमः।० ८ पुनानः सोममक्षरया।०॥ दुहानः।ऊधः।दिव्यं।मधु।प्रियं।प्रत्नं।सधस्थं।सध।स्थं
आ।असदत्।आपृच्छ्यं।आ।पृच्छ्यं।धरुणं।वाजी।अर्षसि।नृभिः।धौतः।विचक्षणः।वि।
चक्षणः ९ प्रत्नइवेपरिकोशंनिषीद।०॥ स्वायुधः।सु।आयुधः।पवतां।देवः।इन्दुः।
अशस्तिहा।अशस्ति।हा।वृजना।रक्षमाणः।पिता।देवानां।जनिता।सुदक्षः।सु।दक्षः।
विष्टंभः।वि।स्तंभः।दिवः।धरुणः।पृथिव्याः।ऋषिः।विप्रः।वि।प्रः पुरएता।पुरः।एता।ज

श्री। सा। वे। ३

नानां। शुम्भः। शु। म्भः। धीरः। उशना। काव्येन। सः। चित्। विवेद। निहितं। नि। हितं। यत्। आसां।
अपीच्ये। गुह्ये। नाम। गोनां। ९ ॥ अभि। त्वा। शूर। नोनुमः। ०॥ न। त्वावान्। अन्यः। अन्। यः। दि
व्यः। न। पार्थिवः। न। जातः। न। जनिष्यते। अश्वायन्तः। मघवन्। इन्द्र। वाजिनः। गव्यन्तः
त्वा। हवामहे ११ कया। नश्चित्र। आ। भुवत्। ०॥ कः। त्वा। सत्यः। मदानां। मं। हिष्ठः। मत्स
त्। अंधसः। दृढा। चित्। आरुजे। आ। रुजे। वसु॥ अभि। सु। नः। सखीनां। स। खीनां।
अविता। जरितॄणां। शतं। भवासि। ऊतये १२ तं। वः। दस्मं। ऋतीषहं। ०॥ फद्वं। फा। द्वं। स ३

3

दाने । नविष्ठीभिः । आऽहुते । आ । हुते । गिरिं । न । पुरु । भोजसे । क्षुमते । वाजे । पातिने । सहस्रिणे ।

मक्षु । गोऽमते । ईमहे १३ तरोभिर्वो विदद्वसुं । ० ।। न । यं । दुध्राः । वरन्ते । न । स्थिराः । मुरः ।

मदेषु । शिप्रं । अन्धसः । यः । आऽदृत्य । आ । दृत्य । शशमानाय । सुन्वते । दाता । जरित्रे । उक्थ्यं ।। १४ ।।

स्वादिष्ठया मदिष्ठया । ० ।। रक्षःऽहा । रक्षः । हा । विश्वऽचर्षणिः । विश्व । चर्षणिः । अभि । योनिं । अयः

ऽहते । अयः । हते । द्रोणे । सधऽस्थं । सध । स्थं । आ । असदत् ।। वरिवोधातमः । वरिवः । धातमः

भव । मं० । हिष्ठः । वृत्रहन्तमः । वृत्र । हन्तमः । पर्षि । राधः । मघोनां १५ पवस्व मधुमत्तमः । ० ।।

श्री॰
सा॰वे॰
४

यस्य । ते । पीत्वा । वृषभः । वृषायते । अस्य । पीत्वा । स्वर्विदः । सः । सुप्रकेतः । सु । प्र । केतः । अभि
अक्रमीत् । इषः । अच्छ । वाजं । न । एतशः ९ इन्द्रमच्छसुत । ७ । इमे । ० ॥ अयं । भराय । सान
सिः । इन्द्राय । पवते । सुतः । सोमः । जैत्रस्य । चेतति । यथा । विदे ॥ अस्य । इत् । इन्द्रः । मदेषु
आ । ग्राभं । गृभ्णाति । सानसिं । वज्रं । च । वृषणं । भरत् । सं । अप्सुजित् । अप्सु । जित् ७
पुरोजिती । वः । अन्धसः । ० ॥ यः । धारया । पावकया । परिप्रस्यंद । ते । परि । प्रस्यंदते । सुतः
इंदुः । अश्वः । न । कृत्व्यः । ते । दुरोषे । अभि । नरः । सोमं । विश्वाच्या । धिया । यज्ञाय । सन्तु । ८

अह्रयः। आऽह्रयः ८ अभिप्रियाणिपवतेचनोहि तः।०॥ ऋतस्य।जिह्वा।पवते।मधु
प्रियं।वक्ता।पतिः।धियः।अस्याः।अदाभ्यः।अदाभ्यः।दधाति।पुत्रः।पुत्।त्रः।पित्रोः।अपी
च्यं।नाम।तृतीयं।अधि।रोचने।दिवः॥ अव।द्युतानः।कलशान्।अचिक्रदत्।नृभिः।य
मानः।कोशः।आ।हिरण्यये।अभि।ऋतस्य।दोहनाः।अनूषत।अधि।त्रिऽपृष्ठः।त्रिऽपृष्ठः॥
उषसः।वि।राजति ९९ यज्ञोयज्ञोवोअग्नये।०॥ऊर्जः।नपातं।सः।हिनः।अयं।अस्मयुः॥
दाशेम।हव्यदातये।हव्य।दातये।भुवत्।वाजेषु।अविता।भुवत्।वृधः।उत।त्राता।तनूनां २०

श्री। सा। वे। ५

पहृ। सुवृ। वाणि। ने।०॥ यत्र। क्व। च। ते। मनः। दक्षं। दधसे। उत्तरं। तत्र। योनिं। कृणवसे। न। हि।
ते। पूर्तं। अक्षिपत्। अक्षि। पत्। नेमानां। पते। अथ। दुवः। वनवसे॥ ११॥ वयम्। त्वाम्। अपूर्व्य।०
उप। त्वा। कर्मन्। ऊतये। सः। नः। युवा। उग्रः। चक्राम। यः। धृषत्। त्वाम्। इत्। हि। अवितारं। व
वृमहे। सखायः। स। खायः। इन्द्र। सानसिं॥ १२॥ अध। हि। इन्द्र। गिर्वणः।०॥ वाः। न। त्वा। यव्या
भिः। वर्द्धंति। शूर। ब्रह्माणि। वावृध्वां।० सं। चित्। अद्रिवः। दिवेदिवे। दि। वे। दिवे॥ युंजंति। ह
री। इषिरस्य। गाथया। उरौ। रथे। उरुयुगे। उरु। युगे। वचोयुजा। वचः। युजा। इन्द्रवाहा। इन्द्र ५

वाहा। स्वर्विदा। स्वः। विदा २२ अर्द्धः प्रपाठकः॥ यान्नमावो अग्नेषमः।०॥ पुरुहूतंपुरुष्टुतं

गाथान्यं। सनश्रुतं। सन। श्रुतं। इंद्रः। इति। ब्रवीतन। ब्रवीतन। न॥ इंद्रः। इन्न्। नः। महोनाम्।

दाता। वाजानाम्। नृतुः। महान्। अभिज्ञु। अभि। ज्ञु। आ। यमत् १ प्रवइंद्रायमादनं।०

श।० स। इत्। उक्थं। सुदानवे। सु। दानवे। उत। द्युक्षं। द्यु। क्षं। यथा। नरः। चकृम। सत्यराध

से। सत्य। राधसे॥ त्वं। नः। इंद्र। वाजयुः। त्वं। गव्युः। शतक्रतो। शत। क्रतो। त्वं

हिरण्ययुः। वसो २ वयमुत्वातदिदर्थाः।०॥ न। वा। इंद्र। मे। अस्मत्। अस्मत्। यत्। आ। पपव

6

वज्रिन्। अपमः। नविष्टो। नव। इन्द्र। उ। स्तो। मः। विकेत इन्द्रेति॥ देवाः। सन्वेनं। नसमा

या। सृहयेति। येनि। प्रमादे। अतन्द्राः ३ इंद्रायमद्वनेसुतं।०॥ यस्मिन्। विश्वाः। अधि।

श्रियः। रणोन्ति। सप्त। सा० सदः। सं। सदः। इंद्रं। सुते। हवामहे त्रिकद्रुकेषु। त्रि। कद्रुके

षु। त्वेननो। देवासः। यज्ञे। अव्रत। ने। इन्द्र। वर्द्धना। नः। गिरः ४ अयंतइंद्रसोमः।०॥

शाविगो। शा। वि। गो। प्रा विसृजत। प्रा। वि। सृजत। अयं। रणाया। ता। सुतः। आखंडल।

प्र। हूयसे॥ यः। न। शृंगहृषः। शृंग। हृषः। नयान्। कुंडपाय्यः॥ कुंड। पाय्यः। नि। अस्मि ६

नः। दभ्नैः। आ। मनः ५ आ तू न इंद्र त्वमंत १०॥ विद्म। हि। त्वा। तुविकूर्मिम्। तुवि। देष्णं।
तुवि। देष्णं। तुवीमघं। तुवि। मघं। तुविमात्रं। तुवि। मात्रं। अवोभिः नहि। त्वा। शूर। देवाः
न। मर्तासः। दित्संतं। भीमं। न। गां। वारयंते ६ अभि। त्वा। वृषभा। सुते १०॥ मा। त्वा। मूराः
अविष्यवः। मा। उपहस्वानः। आ। दभन्। माकीम्। ब्रह्मद्विषः। ब्रह्म। द्विषः। वनः इह। त्वा।
गोपरीणसा। गो। परीणसा। महे। मंदंतु। राधसे। सरः। गौरः। यथा। पिब ७ इदं वसो सु
तमंधः १०॥ नृभिः। धौतः। सुतः। अश्नैः। अव्याः। वारैः। परिपूतः। परि। पूतः। अश्वः। न।

श्री.
सा.वे.

निक्तः। नदीषु॥ ते॥ तय़ वे। यथा। गोभिः। स्वादुं। अकर्म। श्रीणंतः। इंद्र। त्वा। अस्मिन्। सध
मादे ८ इंद्र। स्वन्वाजस्ना।०॥ यः। ते। अनु। स्वधाम्। स्व। धाम्। असत्। सुत। नि। यछ
तन्वं। सः। त्वा। ममत्तु। सोम्य प्र। ते। अश्री। नोतु। कुक्ष्योः। प्र। इंद्र। ब्रह्मणा। शिरः। प्र। बाहू
इति। सूर। राधसा।९॥ आ। त्वेता। निषीदत।०॥ पुरूतमं। पुरूणां। ईशानं। वार्याणां। इंद्रं
सोमे। सचा। सुते॥ सः। घ। नः। योगे। आ। भुवत्। सः। राये। सः। पुरंध्यां। पुरं। ध्यां। ग
मत्। वाजेभिः। आ। सः। नः॥ १०॥ योगेयोगे तवस्तरं।०॥ अत्र। प्रत्नस्य। ओकसः। हुव

तुविप्रतिं । तुविऽप्रतिं । नरं । यं । ते । पूर्वं । पिता । हुवे ॥ आ । घ । गमत् । यदि । श्रवत् । सहस्रिणी
भिः । ऊतिभिः । वाजेभिः । उप । नः । हवं ११ इंद्रः । सुतेषु । सोमेषु ।०। सः । प्रथमे । व्योमनि ।
विऽउमनि ॥ देवानां । सदने । वृधः । सुपारः । सुऽपारः । सुश्रवस्तमः । सुश्रवःऽतमः । सं ।
अप्सुजित् । अप्सुऽजित् ॥ तं । उ । हुवे । वाजसातये । वाजऽसातये । इंद्रं । भराय । शुष्मिणं । भ
व । नः । सुम्ने । अंतमः । सखा । वृधे १२ एना । वः । अग्निं । नमसा ।०॥ सः । योजते । अरुषा । विश्व
भोजसा । विश्वऽभोजसा । सः । दुद्रवत् । स्वाहुतः । सुऽआहुतः । सुब्रह्मा । सुऽब्रह्मा । यज्ञः । सुशमी । सु

श्री.
सा.वे.
८

यामी। वसूनो। देवो। राधः। जनानाम् ९३ प्रत्यस्य दर्शायती। ०॥ उत्। उस्रियाः। उ। स्रियाः। सृजते।

सूर्यः। सचा। उद्यत्। उत्। यत्। नक्षत्रे। अर्चिवत्। तव। इत्। उषः। व्युषि। वि। उषि। सूर्यस्य। सं। च

भक्तेन। गमेमहि ९४ इमाउवोदिविष्टयः। ०॥ युवं। चित्रं। ददथुः। भोजनं। नरा। चोदथाम्।

सूनृतावत्। सूनृता। वत्। अर्वाक्। रथं। समनसा। स। मनसा। नि। यच्छतं। पिबतं। सोम्यं

मधु ९५ अस्य। प्रत्नां। अनु। द्युतं। शुक्रं। दुदुह्रे। अह्रयः। पयः। सहस्रसाम्। सहस्र। साम्।

ऋषिं अयं। सूर्यः। इव। उपदृक्। उप। दृक्। अयं। सरः। ० सि। धावति। सप्त। प्रवतः। आ। दिवं ८

अयं।विश्वानि।तिष्ठति।पुनानः।भुवना।उपरि।सोमः॥देवः।न।सूर्यः ९ एषः।प्रत्नेन।जन्म
ना।देवः।दा।वा।भ्यः।सुतः।हरिः।पवित्रे।अर्षति एषः।प्रत्नेन।मन्मना।देवः।देवेभ्यः।सुतः।हरिः
पवित्रे।अर्षति परि।कविः।विप्रेण।वि।प्रेण।वावृधे॥दुहानः।प्रत्नं।इत्।पयः।पवित्रे।परि
सिच्यसे।परि।सिच्यसे।क्रन्दन्।देवान्।अजीजनः १० उप।शिक्ष।अपतस्थुषः।अपा।तस्थुषः।भि
यसं।आ।धेहि।शत्रुषु।पवमान।विदाः।रयिं।उ।पो।सु।जातम्।अप्तुरं।०॥उप।स्मैगायता।नरः।० १८
प्रस्तोमासो।विपश्चितः।०॥अभि।द्रोणानि।बभ्रवः।शुक्राः।ऋतस्य।धारया।वाजं।गोमन्तं।दैत्रं

श्री·
सा·वे·
५

रत्न सुतनाः। इंद्राय। वायवे। वरुणाय। मरुद्भ्यः। सोमाः। अर्षन्तु। विष्णवे १९ प्रसोम। देववीतये।०॥
आ। हर्यतः। अर्ज्जनः। अत्के। अव्यत। प्रियः। सूनुः। न। मर्ज्यः। तं। ईं। हिन्वन्ति। अपसः। यथा।
रथं। नदीषु। आ। गभस्त्योः २० प्रसोमासोमदच्युतः।०॥ आ। तं। ईं। हृः। सः। यथा। गणं। वि
श्वस्य। अवावशन्त्। मतिं। अत्यः। न। गोभिः। अज्यते॥ आ। तं। ईं। त्रितस्य। योषणः। हरिं।
हिन्वन्ति। अद्रिभिः। आ। अद्रिभिः। इंदुं। इंद्राय। पीतये २१ अया। पवस्व देवयुः। रेभन्। पवित्रं
परि। एषि। विश्वतः। मधोः। धाराः। असृक्षत॥ पव। नहर्यं। ता। हरिः।०॥ प्रसुन्वानायांधसः ५

9

प्रथमः प्रपाठकः पवस्व। वाचः। अग्रियः। सोम। चित्राभिः। ऊतिभिः। अभि। विश्वानि। काव्या

त्वं। समुद्रियाः। सं। उद्रियाः। अपः। अग्रियः। वाचः। ईरयन्। पवस्व। विश्वचर्षणे। विश्व। चर्षणे

तुभ्य। इमा। भुवना। कवे। महिम्ने। सोम। तस्थिरे। तुभ्यं। धावंति। धेनवः १ पवस्व। इन्दो। वृषा। सुतः

यस्य। ते। सख्ये। स। ख्ये। वयं। सासह्याम। पृतन्यतः। तव। इं। दो। द्युम्ने। उत्तमे याः। ते। भीमानि। आयु

धा। तिग्मानि। संति। धूर्वणे। रक्ष। समस्य। नः। निदः २ वृषा। सोम। द्युमान्। असि। ०॥ वृष्णः। न। वृष्ण्य

शवः। वृषा। वने। वृषा। सुतः। सः। तो। वृषन्। वृषा। इत्। असि। अश्वः। न। चक्रदः। वृषा। सं। गाः। इंद्र

श्री। सा। वे। १०

10

से। अर्वतः। वि। नः। राये। दुरः। वृधि ३ वृषा। हि। असि। भानुना। १०॥ यत्। अद्भिः। परिषिच्यसे। परि। सि

च्यसे। मर्मृज्यमानः। आयुभिः। द्रोणे। सधस्थं। सध। स्थं। अश्नुषे ३ आ। पवस्व। सुवीर्य्यं। सु। वीर्य्यं।

मंदमानः। स्वायुध। सु। आयुध। इह। उ। सु। इंदो। आ। गहि ४ पवमानस्य। ते। वयं। पवित्रं। अ

भ्युंदतः। अभि। उंदतः। सखित्वं। सखि। त्वं। आ। वृणीमहे ५ ये। ते। पवित्रं। ऊर्मयः। अभिक्षरंति

अभि। क्षरंति। धारया। तेभिः। नः। सोम। मृडय ६ सः। नः। पुनानः। आ। भर। रयिं। वीरवतीं। इषं

ईशानः। सोम। विश्वतः ५ अग्निं। हूते। हूणीमहे। १०॥ अग्निमग्निं। अग्निं। हवीमभिः। सदा। हवंत। १०

विश्पतिं। हव्यवाहं। हव्य।वाहं। पुरुप्रियं॥ अग्ने। देवान्। इह। आ। वह। जज्ञानः। वृक्तबर्हिषे। वृक्त।
बर्हिषे। असि। होता। नः। ईड्यः ६ मित्रं। मि।त्रं। वयं। हवामहे। वरुणं। सोमपीतये। सोम।पीत
ये। या। जाता। पूतदक्षसा। पूत।दक्षसा ऋतेन। यौ। ऋतावृधौ। ऋत।वृधौ। ऋतस्य। ज्योतिषः।
पती इति। ता। मित्रा। मि।त्रा। वरुणा। हुवे वरुणः। प्राविता। प्र।अविता। भुवत्। मित्रः। मि।त्रः।
विश्वाभिः। ऊतिभिः। करतां। नः। सुराधसः। सु।राधसः ७ इन्द्रमिद्गाथिनो बृहत्।१०॥ इन्द्रः।
दीर्घाय। चक्षसे। आ। सूर्यं। रोहयत्। दिवि। वि। गोभिः। अद्रिं। ऐरयत् ८ इन्द्र। अग्ना। नमः। बृहत।

श्री॰ सा॰वे॰ ११ सहस्कृतिं।सहःकृतिं।आ।ईरयामहे।धिया।धनाः। अवस्यवः त्वां।हि।शश्वंतः। ईडते।इत्था।विप्रा॰

सः।वि।प्रासः।ऊतये।सबाधः।स।बाधः।वाजसातये।वाज।सातये तं।वः।गीर्भिः।विपश्चि

वः। प्रपस्वंतः।हवामहे।मेधसाता।मेध।साता।मनिष्यवः ९ वृषापवस्वधारया।०॥तं

त्वा।धर्त्तारं।ओण्योः।पवमानस्वर्दृशं।हिन्वे।वाजेषु।वाजिनं अया।चित्तः।विपा।अनया।ह

रिः। पवस्व।धारया।युजं।वाजेषु।चोदय १० वृषा। शोणः। अभिकनिक्रदत्।अभि।क

निक्रदत्।गाः।नदयन्।एषि।पृथिवीम्।उत।द्यां।इंद्रस्य।इव।वग्नुः।आ।शृण्वे।आजौ। ११

प्रचोदयन्। प्र। चोदयन्। अर्षसि। वाचं। आ। इमां। रसाय्यः। पयसा। पिन्वमानः। ईरयन्। ए
षि। मधुमंतं। अंशुं। पवमान। संतनिं। सं। तनिं। एषि। कृण्वन्। इंद्राय। सोम। परिषिच्यमानः।
परि। सिच्यमानः। एव। पवस्व। मदिरः। मदाय। उदग्राभस्य। उद। ग्राभस्य। नमयन्। वधस्नैः।
वध। स्नैः। परि। वर्णं। भरमाणः। रुशंतं। गव्युः। नः। अर्ष। परि। सोम। सिक्तः। ११ त्वामिद्धि हवा
महे।०॥ सः। त्वं। नः। चित्र। वज्रहस्त। वज्र। हस्त। धृष्णुया। महः। स्तवानः। अद्रिवः। अ। द्रि
वः। गाम्। अश्वं। रथ्यं। इंद्र। सं। किर। सत्रा। वाजं। न। जिग्युषे १२ अभिप्रवः सुराधसं।०

शतानीका। शत। अनीका। इव। प्र। जिगाति। धृष्णुया। हंति। वृत्राणि। दाशुषे। गिरेः। इव। प्र।
रसाः। अस्य। पिन्विरे। दत्राणि। पुरुभोजसः। पुरु। भोजसः १२ त्वामिदा ह्योनरः। ०॥ मत्स्व
सुशिप्रिन्। सु। शिप्रिन्। हरिवः। तं। ईमहे। त्वया। भूषंति। वेधसः। तव। श्रवांसि। उपमा
नि। उप। मानि। उक्था। सुतेषु। इंद्र। गिर्वणः। गिः। वनः १८ यस्तेमदो वरेण्यः। ०॥ जहि
वृत्रे। अमित्रियं। अ। मित्रियं। सस्निः। वाजे। दिवेदिवे। दिवे। दिवे। गोषातिः। गो। सातिः। अ
श्वसाः। अश्व। साः। अभि संमि स्व्रः। स्वः हषः। भवः। सुपस्याभिः। सु। उपस्या। भिः। न। धे

नृभिः । सीदन् । श्येनः । न । योनिं । आ ॥ ५ ॥ अयं पूषा रयिर्भगः ॥ ० ॥ सं । उ । प्रियाः । अनूषत ।
गावः । मदाय । घृष्वयः । सोमासः । कृण्वते । पथः । पवमानासः । इंदवः ॥ यः । ओजिष्ठः । तं । आ
भर । पवमान । श्रवाय्यं । यः । पंच । चर्षणीः । अभि । रयिं । येन । वनामहे ॥ ६ ॥ वृषा मतीनां प
वते विचक्षणः ॥ ० ॥ मनीषिभिः । पवते । पूर्व्यः । कविः । नृभिः । यतः । परि । कोशान् । अचिक्र
दत् । त्रितस्य । नाम । जनयन् । मधु । क्षरन् । इंद्रस्य । वायोः । सख्याय । स । ख्याय । वर्द्धयन् । अ
यं । पुनानः । उषसः । अरोचयत् । अयं । सिंधुभ्यः । अभवत् । उ । लोककृत् । लोक । कृत् । अयं

श्रीः
सा॰वे॰
१२

13

त्रिः। सप्त। उदहानः। आशिरे। आ। शिरे। सोमः। हृदा। पवते। चारु। मत्सरः १७ एवा
ह्यसि वीरयुः।०॥ एव। शूरः। उत। स्थिरः। त्वी। मघ। त्वी। मघ। विश्वेभिः। अपि। धमसभिः। अध
विन्। इंद्रा। नः। स्ववा मा। उ। स्य। उग्रा। इवा। ते इद्युः। अवः। वाजानाम्। पते। मत्स्वा। स्वत
स्य। गोमतः १८ इंद्रं विश्वा अवीवृधन्।०॥ सखायः। स। खायः। ने। इंद्र। वाजिनः। मा। भेम। शा
वसः। पते। त्वाम्। अभि। प्रनोनुमः। जेतारं। अपराजितं। अ। पराजितं। पूर्वीः। इंद्रस्य। रा
तयः। न। विदस्यंति। ऊतयः। यदा। वाजस्य। गोमतः। स्तोतृभ्यः। मं। हते। मघं १९ अर्द्धः १२

प्रपाठकः एते। अ्सृग्रं। इंदवः। तिरः। पवित्रं। आशवः। विश्वानि। अभि। सौभगा। सौ। भगा।
विघ्नंतः। वि। घ्नंतः। दुरिता। दुः। इता। पुरु। सुगा। सु। गा। तोकाय। वाजिनः। त्मना। कृण्वंतः। अ
र्वतः कृण्वंतः। वरिवः। गवे। अभि। अर्षंति। सुष्टुतिं। सु। स्तुतिं। इडां। अस्मभ्यं। संयतं। सं
यतं १ राजा। मेधाभिः। ईयते। पवमानः। मनौ। अधि। अंतरिक्षेण। यातवे आ। नः। सोम।
सहः। जुवः। रूपं। न। वर्चसे। भर। सुष्वाणः॥ देववीतये। देव। वीतये। आ। नः। इंदो। शात
ग्विनं। शात। ग्विनं। गवां। पोषं। स्वश्व्यं। सु। अश्व्यं। वहे। भगत्तिं। ऊतये २ तेः। त्वा। नृम्णानि।

श्री॰
सा॰वे॰
१४

14

विभ्रते । सुषस्योषु । सुष । स्योषु । महः । दिवः । न्वाहे । सुकृत्यया । सु । कृतया । इमहे सेहस्कृष्स्व । से

हस्क । ष्स्व । उक्षो । महामहिव्रते । महा । महिव्रते । मद । शाते । पुरः । हरुद्राणि ॥ अनः । त्वा । रयि :

अभि । अयत् । राजाने । सुक्रतो । सु । क्रतो । दिवः । सुपर्णः । सु । पर्णः । अव्यथी । अ । व्यथी ।

भरत् अधा । हिन्वानः । इदियं । ज्यायः । महित्वं । आनशे । अभिष्टिकृत् । अभिष्टि । कृत् । विच

र्षणिः । वि । चर्षणिः ॥ विश्वस्मै । इत् । स्वः । दृशे । साधारणं । रजस्तुरं । गोपाम् । ऋतस्य । विः

भरत् ३ इषेपवस्वधारया । ० ॥ पुनानः । वरिवः । कृधि । ऊर्जं । जनाय । गिर्वणः । गिः । ॥

वनः। हरे। सुजानः। आशिरं। आशिरे पुनानः। देववीतये। देव। वीतये। इंद्रस्य। याहि। निष्कृते
निः। कृते। पुनानः। वाजिभिः। हितः ४ अग्निना। अग्निः। सं। इध्यते। कविः। गृहपतिः। गृह।
पतिः। युवा। हव्यवाट्। हव्य। वाट्। जुह्वास्यः। जुहू। आस्यः यः। त्वाम्। अग्ने। हविष्पतिः। हविः
पतिः। दूते। देव। सपर्यति। तस्य। स्म। प्राविता। प्र। अविता। भव यः। अग्निं। देववीतये। देव।
वीतये। हविष्मान्। आविवासति। आ। विवासति। तस्मै। पावक। मृळय ५ मित्रं। मित्रं। हुवे
पूतदक्षं। पूत। दक्षं। वरुणं। च। रिशादसं। धियं। घृताचीम्। साधंता इ। तन। मित्रा। मित्रा। वरु

श्री॰ सा॰वे॰ १५

ऐरे। ऋतावृधा। ऋत। वृधा। ऋतस्पृशा। ऋत। स्पृशा। क्रतुं। बृहंतं। आशाथेइति॥ कवीइति। नः

मित्रा। मि। त्रा। वरुणा। तुविजाता। तुवि। जाता। उरुक्षया। उरु। क्षया। दते। दक्षं। तइति। अपसे

इ। इणा। सं। हि। दृक्षसे। संजग्मानः। सं। जग्मानः। अबिभ्युषा। अ। बिभ्युषा। मंदूइति। समान

वर्च्चसा। समान। वर्च्चसा आत्। अह। स्वधां। स्व। धां। अनु। पुनः। गर्भत्वं। एरिरे। आ। इरिरे। दधा

नाः। नाम। यज्ञियं वीळु। चित्। आरुजत्नुभिः। आ। रुजत्नुभिः। गुहा। चित्। इंद्र। वह्निभिः। अवि

दः। उस्रियाः। उ। स्रियाः। अनु ७ ता। हुवे। ययोः। इदं। पप्ने। विश्वं। पुरा। कृतं। इंद्राग्नी। इंद्र। १५

15

अग्नी इति। न। मर्द्धतः उग्रा। विघनिना। वि। घनिना। मृधः। इन्द्राग्नी। इन्द्र। अग्नी इति। न। मर्द्धतः॥
हवामहे। ता। नः। मृडातः। ईदृशे हथः। वृत्राणि। आर्या। हथः। दासानि। सत्पती। सत्। पती इति
हथः। विश्वाः। अप। द्विषः ८ अभि सोमास आयवः। १०॥ नरत्। समद्रं। सो इति। पवमानः। ऊर्मि
णा। राजा॥ देवः। ऋतं। बृहत्। अर्षत्। मित्रस्य। मि। त्रस्य। वरुणस्य। धर्मणा। प्र। हिन्वानः। ऋतं।
बृहत्। नृभिः। येमानः। हर्यतः। विचक्षणः। वि। चक्षणः। राजा। देवः। समुद्र्यः। सो। उस्रः ९ ति
स्रोवाचईरयतिप्रवह्निः। १०॥ सोमं। गावः। धेनवः। वावशानाः। सोमं। विप्राः। वि। प्राः। मति

श्री॰
सा॰वे॰
१९

भिः॥ हव्यमानाः॥ सोमः॥ सुतः॥ अत्यते। पूयमानः॥ सोमः। अर्कः॥ त्रिष्टुभः॥ त्रिः। स्तुभः॥ सः। नवन्ते॥
एवानः॥ सोम। परिषिच्यमानः॥ परि। सिच्यमानः॥ आ। पवस्व। पूयमानः॥ स्वस्ति। सु। अस्ति
इन्द्रं। आ। विश। बृहता। मदेन। वर्द्धय। वाचं। जनय। पुरंधिं ॥ यद्यावइन्द्रते।०॥ आ। पश्
थ्या। मह्निता। हव्या। हषन्। विश्वा। पा। विप्रा। पावस्मा। अस्मान्। अव। मघवन्। गोमति। व्रजे। वज्रि
न्। विश्वाभिः॥ ऊतिभिः ॥ वयमेनासुतावेतः।०॥ स्वरंति। त्वा। सुते। नरः॥ वसो। निरेके।
उक्थिनः॥ कदा। सुते। तृषाणः॥ ओकः॥ आ। गमः॥ इन्द्र। स्वब्दी। इव। वं० सगः॥ कएवेभिः॥ ष्टे

16

ऋक्षे । आ । धृषत् । वाजे । दर्षि । सहस्रिणे । पिशंग । रूपं । मघवन् । विचर्षणे । वि । चर्षणे । म
द्रू । गोमंतमीमहे १२ तरणिरित्सिषासति ।०॥ न । इडूतिः । इंद्र । स्तुतिः । द्रविणोदेषु । द्रविणः
देषु । शास्यते । न । सेधंते । रयिः । नशत् । सुशक्तिः । स । प्राक्तिः । इत्त् । मघवन् । तुभ्यं । मावते
दक्षे । यत् । पार्ये । दिवि १३ तिस्रो वाचउदीरते ।०॥ अभि । ब्रह्मीः । अनूषत । यह्वीः । ऋतस्य । मा
तरः । मर्जयंतीः । दिवः । शिशुं ॥ समुद्रान् । सेउद्रान् । वतरः । अस्मभ्यं । सोम । विश्वतः । आ । पव
स्व । सहस्रिणः १४ सुता सोमे धुमत्तमाः ।०॥ इंद्रः । इंद्राय । पवते । इति । देवासः । अब्रुवन् । वाचः

श्री
सा॰वे॰
१८

17

पतिः। सत्वस्पते। विश्वस्य। ईशानः। ईजसः सहसस्पुत्रः। सहस्तो। ध्वरः। पवते। समुद्रः। सं। उद्रः
वाचमीङ्खयः। वाचः। ईङ्खयः। सोमः। पतिः। रयीणाम्। सखा। सखा। इंद्रस्य। दिवेदिवे। दि
वा। दिवे १५ पवित्रं। नविततेब्रह्मणस्पते।०॥ तयोः। पवित्रं। विततं। वि। ततं। दिवः। पदे। अर्वंतः
अस्य। तंतवः। वि। अस्थिरन्। अवंति। अस्य। पवितारं। आशवः। दिवः। पृष्ठं। अधि। रोहंति
तेजसा अरूरुचदुषसः पृश्निरग्रियः।०॥ १६॥ प्रमः। हिरण्यगायत।०॥ आ। वा।०स
ने। मघवा। वीरवत्। यशः। समिद्धः। सं। इद्धः। कल्मी। आहुतः। आ। हुतः। स्तुवित्। नः। १८

अस्य।मे।मतिः।सा।मतिः।नवीयसी।अच्छ।वाजेभिः।आगमत्।आ।गमत्।१७ तं।तमदं

गृणीमसि।०॥येन।ज्योती।षि।आयवे।मनवे।च।वि।वेदिथ।मंदानः।अस्य।बर्हिषः।वि।

राजसि॥तत्।अद्य।अद्य।चित्।ते।उक्थिनः।अनु।स्तुवंति।पूर्वथा।वृषपत्नीः।वृष।पत्नीः।

अपः।जय।दिवेदिवे।दिवे १८ श्रुधी।हवं।तिरश्च्याः।०॥यः।ते।इंद्र।नवीयसीम्।गिरं।मंद्रां।

अजीजनत्।चिकित्विन्मनसं।चिकित्वित्।मनसं।धियं।प्रत्नाम्।ऋतस्य।पिप्युषीम्॥तं।उ।

स्तवाम।यं।गिरः।इंद्रं।उक्थानि।वावृधुः।पुरूणि।अस्य।पौं।स्या।सिषासंतः।वनामहे १९

श्री सा.वे. १८

18

द्वितीयः प्रपाठकः ॥ प्र । तु । आश्विनीः । पवमान । धेनवः । दिव्याः । असृग्रन् । पयसा । धरीमणि ।
प्र । अन्तरिक्षात् । स्थाविरीः । स्थाः । विराः । ते । असृक्षत । ये । त्वा । मृजन्ति । ऋषिषाण । ऋषि ।
मान । वेधसः उभयतः । पवमानस्य । रश्मयः । ध्रुवस्य । सतः । परि । यन्ति । केतवः । यदि । पवित्रे
अधि । मृज्यते । हरिः । सत्ता । नि । योनौ । कलशेषु । सीदति ॥ विश्वा । धामानि । विश्ववेदः । वि
श्वा । वेदः । ऋभ्वसः । प्रभोः । प्र । भोः । ते । सतः । परि । यन्ति । केतवः । व्यानशी । वि । आनशी ।
पवसे । सोम । धर्मणा । पतिः । विश्वस्य । भुवनस्य । राजसि १ पवमानः । अजीजनत् । ०॥ पव १८

मान। रसः। तव। मदः। राजन्। अदुच्छुनः। अ। दुच्छुनैः। वि। वारं अव्यं। अर्षति पवमानस्य
ते। रसः। दक्षः। वि। राजति। द्युमान्। ज्योतिः। विश्वं। स्वः। दृशे २ प्रयद्गावो न भूर्णयः। ०॥ स्व
वितस्य। वनामहे। क्षन्ति। सन्न। उराण्या। उः। आप्यं। साह्याम। दस्युं। अव्रतं। अ। व्रतं शृण्वे
वृष्टेः। इव। स्वनः। पवमानस्य। शुष्मिणः। चरन्ति। विद्युतः। वि। द्युतः। दिवि॥ आ। पवस्व।
महीम्। इषं। गोमत्। इन्दो। हिरण्यवत्। अश्ववत्। सोम। वीरवत्॥ पवस्व विश्वचर्ष
णे। आ। मही इति। रोदसी इति। पृण। उषाः। सूर्यः। न। रश्मिभिः॥ परि। नः। शर्मयन्त्या

श्री॰
सा॰वे॰
१५

19

धारया। सोम। विश्वतः। सरा। रसा। इव। विष्टपं इ। आभृतः। अर्षि। दुहन्मते। दुहता। मते। परि

प्रियेण। धाम्ना। यत्र। देवाः। इति। ब्रुवन्॥ परिह्रुणेन। परि। ह्रुणेन। अनिह्रुतोऽर्षे। निह्रु

ते। जनाय। यातयन्। इषः। वृष्टिं। दिवः। परि। स्रव॥ अयं। सः। यः। दिवः। परि। रघुयामा

रघु। यामा। पवित्रे। आ। सिंधोः। ऊर्मा। व्यक्षरत्। वि। अक्षरत्॥ सुतः। एति। पवित्रे। आ। त्वि

षिं। दधानः। ओजसा। विचक्षाणः। वि। चक्षाणः। विरोचयन्। वि। रोचयन्॥ आविवासन्

आ। विवासन्। परावतः। अथो। उ। अर्वावतः। सुतः। इंद्राय। सिच्यते। मधु॥ समीचीनाः। १५

सोः। ईचीनाः। अनूषत। हरिं। हिन्वंत्यद्रिभिः। इंदुमिंद्राय पीतये ४ हिन्वंति। सूरं। उस्रयः। स्व
सारः। जामयः। पतिं। महाम्। इंदुं। महीयुवः॥ पवमान। रुचारुचा। रुचा। रुचा॥ देव देवेभ्यः।
सुतः। विश्वा। वसूनि। आ। विश॥ आ। पवमान। सुष्टुतिं। सु। स्तुतिं। वृष्टिं। देवेभ्यः। दुवः। इषे
पवस्व। संयतं। सं। यतं ५ जनस्य। गोपाः। गो। पाः। अजनिष्ट। जागृविः। अग्निः। सुदक्षः। सु
दक्षः। सुविताय। नव्यसे। घृतप्रतीकः। घृत। प्रतीकः। बृहता। दिविस्पृशा। दिवि। स्पृशा। द्युम
त्। वि। भाति। भरतेभ्यः। शुचिः त्वां। अग्ने। अंगिरसः। गुहा। हितं। अनु। अविंदन्। शिश्रिया

णे। वनेवने। वने। वने। सः। जायसे। मथ्यमानः। सहः। महत्। ताम्। आहुः। सहसः। पुत्रं। पुत्र।
श्री॰ त्रे। खंगिरः यज्ञस्य। केतुं। प्रथमं। पुरोहितं। पुरः। हितं। अग्निं। नरः। त्रिषधस्थे। त्रि। सधस्थे
सा॰वे॰
२० सं। इंधते। इं। इधते। द। देवैः। सरथं। सं। रथं। सः। बर्हिषि। सीदत्। नि। होता। यजथाय। सुक्र
20 तुः ६ अयं। वां। मित्रा। मि। त्रा। वरुणा। सुतः। सोमः। ऋता। वृधा। ऋत। वृधा। ममा। इत्। इ
ह। श्रुतं। हवं॥ राजानौ॥ अनभिद्रुहा। अनु। अभिद्रुहा। ध्रुवे। सदसि। उत्तमे। सहस्रस्थूणे
सहस्र। स्थूणे। आ। आसाते इति॥ ता। सम्राजा। सं। राजा। धृतासुती। धृत। आसुती इति। आदि॰ २०

त्या। आ। दित्या। दानुनः। पत्नी इति। सवेने इति। अनवह्वरे। अनु। अवह्वरं ७ इं। इन्द्रो दधीचो अस्थ

भिः।०॥ इच्छन्। अश्वस्य। यत्। शिरः। पर्व। तेषु। अपश्रितं। अप। श्रितं। तत्। विदत्। शर्यणावति

अत्राह गोरमन्वत।०॥८॥ इयं। वा। अस्य। मन्मनः। इन्द्राग्नी। इन्द्र। अग्नी इति। पूर्वस्तुतिः।

पूर्व्य। स्तुतिः। अभ्रात्। वृष्टिः। इव। अजनि। शृणुतं। जरितुः। हवं। इन्द्राग्नी। इन्द्र। अग्नी इति।

वनतं। गिरः। ईशाना। पिप्यतं। धियः॥ मा। पापत्वाय। नः। नरा। इन्द्राग्नी। इन्द्र। अग्नी इति। मा

अभिशस्तये। अभि। शस्तये। मा। नः। रीरधतं। निदे। ९॥ पवस्व दक्षसाधनः।०॥ सो। दा। वे।

श्री॰ सा॰वे॰ २१ 21

प्रेणभेते। हृषा। कविः। योनौ। अधि। प्रियः। पवमानः। अदाभ्यः। आ। दाभ्यः॥ पवमान। धिया। हि
तः। अभि। योनिं। कनिक्रदत्। धर्मणा। वायुं। आ। अरुहः॥ ९॥ तवाहं। सोम। रारण। ०॥ तव
अहं। नक्तं। उत। सोम। ते। दिवा। दुहानः। बभ्रो। ऊधनि। घृणा। तपन्तं। अति। सूर्यं। परः। श
कुनाः। इव। पप्तिम ११ पुनानो। अक्रमीत्। अभि। ०॥ आ। योनिं। अरुणः। रुहत्। गमत्। इंद्रः
वृषा। सुते। ध्रुवे। सदसि। सीदतु। नु। नः। रयिं। महाम्। इंदो। अस्मभ्यं। सोम। विश्वतः। आ
पवस्व। सहस्रिणं १२ पिबा। सोमम्। इंद्र। मंदतु। त्वा। ०॥ यः। ते। मदः। युज्यः। चारुः। अस्ति। ये २१

ना। वृत्राणि। हर्यश्व। हरि। अश्व। हंसि। सः। त्वां। इन्द्र। प्रभूवसो। प्रभु। वसो। ममत्तु॥ बोध।
सु। मे। मघवन्। वाचं। आ। इमां। यां। ते। वसिष्ठः। अर्चति। प्रशस्तिं। प्र। शस्तिं। इमा। ब्रह्म। स
धमादे। सध। मादे। जुषस्व १३ विप्राः श्रुतनाअभिमन्तरन्तरः।०॥ नेमिं। नमन्ति। चक्ष
सा। मेषं। विप्राः॥ वि। प्राः। अभिस्वरे। अभि। स्वरे। सुदीतयः। सु। दीतयः। वः। अद्रुहः। अ
द्रुहः। अपि। कर्णे। तरस्विनः। सं। ऋक्वभिः॥ सं। ईं। रेभासः। अस्वरन्। इन्द्रं। सोमस्य। पीतये।
स्वःपतिं। स्वःऽइति। पतिं। यत्। ईं। वृधे। धृतव्रतः। धृत। व्रतः। हि। ओजसा। सं। ऊतिभिः १४

श्री॰ यो । राजा । चर्षणीनां । ० ॥ इन्द्रं । इन्द्रं । नरः । शुभा । उरुहस्तम् । उरु । हस्तम् । आवमे । यस्याः । द्विता । विधर्तरि । वि । धर्तरि ।
सा॰वे॰ । हस्तेन । वज्रः । प्रति । धायि । दर्शतः । महान् । देवः । न । सूर्यः ॥ १५ परि । प्रिया । दिवः । कविः । ० ॥
२२ सः । सूनुः । मातरा । शुचिः । जातः । जाते इति । अरोचयत् । महान् । मही इति । ऋतावृधा । ऋत ।
वृधा । प्रप्र । त्वया । यसे । जनाय । जुष्टः । अद्रुहः । अ । द्रुहः । वीती । अर्ष । पनिष्टये
१६ ना । हा । ऽइग । दध्या । ० ॥ येन । नवग्वा । नव । ग्वा । दध्यङ् । अपोर्णुते । अपः । ऊर्णुते ।
ता । येन । विप्रासः । वि । प्रासः । आपिरे । देवानां । सुम्ने । अमृतस्य । अ । मृतस्य । चारुणः ॥ २२

येन। अवाः। स्रि। अपान ७ सोमः। पुनानः। ऊर्मिणा। ०॥ धीभिः। मृजन्ति। वाजिनं। वने। क्रीडं
तं। अत्यविं। अति। अविं। अभि। त्रिपृष्ठं। त्रि। पृष्ठं। मतयः। सं। अस्वरन्॥ असर्जि। कलशान्
अभि। मीढ्वान्। सप्तिः। न। वाजयुः। पुनानः। वाचं। जनयन्। असिष्यदत् ८ सोमः पवते ज
निता मतीनाम् ९॥ ब्रह्मा देवानां। पदवीः। पद। वीः। कवीनां। ऋषिः। विप्राणां। महिषः॥
मृगाणां। श्येनः। गृध्राणां। स्वधितिः। स्व। धितिः। वनानां। सोमः। पवित्रं। अति। एति। रे
भन्॥ प्र। अवीविपत्। वाचः। ऊर्मिं। न। सिन्धुः। गिरः। स्तोमान्। पवमानः। मनीषा ॥

श्री ।
सा । वे ।
२२
23

अंतरिति । पश्यन् । वृजना । इमा । अवराणि । आ । तिष्ठति । वृषभः । गोषु । जानन् १९ अग्निं वो वृधं

तं । ०॥ अग्ने । यथा । नः । आ । भुवत् । आ । भुवत् । त्वष्टा । रूपा । इव । तक्ष्या । अस्य । क्रत्वा । यशस्व

तः ॥ अयं । विश्वाः । अभि । श्रियः । अग्निः । देवेषु । पत्यते । आ । वाजैः । उप । नः । गमत् २०

इममिंद्रसुतेपिब । ०॥ न । किः । त्वत् । रथीतरः । हरी इति । यत् । इंद्र । यच्छसे । न । किः । त्वा ।

अनु । मज्मना । न । किः । स्वश्वः । ह्न । अश्वः । आनशे ॥ इंद्राय । नूनं । अर्चत । उक्थानि । च । ब्रवी

तन । ब्रवीतन । ना । सुताः । अमत्सुः । इंदवः । ज्येष्ठं । नमस्यत । सहः २१ इंद्र जुषस्व । प्र । वह । २२

आ। याहि। सूर। हरिऽइह। पिब। सुतस्य। मतिः। न। मध्वः। चकानः। चारुर्मदाय इंद्र। जठरे। न
यः। न। पृणस्व। मध्वः। दिवः। न। अस्य। सुतस्य। स्वः। न। उप। त्वा। मदाः। सुवाचः। सु। वाचः।
अस्थुः। इंद्रः। तुरा। षाट्। मित्रः। मित्रः। न। जघान। वृत्रं। यतिः। न। बिभेद। वलं। भृगुः। न।
ससाहे। शत्रून्। मदे। सोमस्य २२ अर्द्धः प्रपाठकः॥ गोवित्। गो। वित्। पवस्व। वसुवित्।
वसु। वित्। हिरण्यवित्। हिरण्य। वित्। रेतोधाः। रेतः। धाः। इंदो। भुवनेषु। अर्पितः। त्वं। सु
वीरः। सुवीरः। असि। सोम। विश्ववित्। विश्व। वित्। तं। त्वा। नरः। उप। गिरा। इमे। आसते॥ त्वं

श्री।
सा॰वे॰
२४

24

नृवक्षाः। नृ। चक्षाः। अभि। सोम। विश्वतः। पवमान। वृषभ। ता। वि। धावसि। सः। नः। पवस्व।
वसुमत्। हिरण्यवत्। वयं। सोम। भुवनेषु। जीवसे॥ ईशानः। इमा। भुवनानि। ईयसे। युजा
नः। इंदो। हरितः। सुपर्ण्यः। सु। पर्ण्यः। ताः। ते। क्षरंतु। मधुमत्। घृतं। पयः। तव। व्रते। सोम
तिष्ठंतु। कृष्टयः १ पवमानस्य। विश्ववित्। विश्व। वित्। प्र। ते। सर्गाः। असृक्षत। सूर्यस्य। इव
न। रश्मयः केतुं। कृण्वन्। दिवः। परि। विश्वा। रूपा। अभि। अर्षसि। समुद्रः। सं। उद्रः। सो
म। पिन्वसे॥ यज्ञानः। वाचे। इष्यसि। पवमान। विधर्मणि। वि। धर्मणि। क्रंदन्। देवः। न। सू २६

र्ध्मः । २ । प्र । सोमासः । अधन्विषुः । पवमानासः । इंदवः । श्रीणानाः । अप्सु । मृंजत ॥ अभि । गावः । अ
धन्विषुः । आपः । न । प्रवता । यतीः । पुनानाः । इंद्रं । आशत ॥ प्र । पवमान । धन्वसि । सोम ।
इंद्राय । मादनः । नृभिः । यतः । वि । नीयसे ॥ इंदो । यत् । अद्रिभिः । अ । द्रिभिः । सुतः । पवित्रं
परिदीयसे । परि । दीयसे । अरं । इंद्रस्य । धाम्ने ॥ त्वं । सोम । नृमादनः । नृ । मादनः । पवस्व । च
र्षणीधृतिः । चर्षणि । धृतिः । सस्निः । यः । अनुमाद्यः । अनु । माद्यः ॥ पवस्व । वृत्रहंतमः । वृ
त्र । हंतमः । उक्थेभिः । अनुमाद्यः । अनु । माद्यः । शुचिः । पावकः । अद्भुतः । अत् । भुतः ॥ शु

श्री॰
सा॰वे॰
२५

25

चिः। पावकः। उच्यते। सोमः। सुतः। सः। मधुमान्। देवावीः। अघशंसहा २ प्र। कविः। देववी

तये। अव्याः। वारेभिः। अर्षति। साह्वान्। विश्वाः। अभि। स्पृधः॥ सः। हि। स्म। जरितृभ्यः।

आ। वाजं। गोमन्तं। इन्वति। पवमानः। सहस्रिणं॥ परि। विश्वानि। चेतसा। मृज्यसे। पव

से। मती। सः। नः। सोम। श्रवः। विदः॥ अभि। अर्ष। बृहत्। यशः। मघवद्भ्यः। ध्रुवं। रयिं।

इषं। स्तोतृभ्यः। आभर॥ त्वं। राजाऽइव। सुव्रतः। सः। व्रतः। गिरः। सोम। आ। विवेशिथ।

पुनानः। वह्ने। अद्भुत। अद्भुत। भद्रत्। भद्रतः॥ सः। वह्निः। अप्सु। दुष्टरः। दुः। नरः। मृज्यः २५

मातरः। गर्भ। स्थाः। सोमः। वस्त्रेषु। सीदति॥ क्रीडुः। मखः। न। मंहयुः। पवित्रं। सोम। गच्छ
सि। दधत्। स्तोत्रे। सुवीर्यं। सु। वीर्यं ४ यवंयवं। यवं। यवं। नः। अंधसा। पुष्टंपुष्टं। पुष्टं। प
रि। स्रव। विश्वा। च। सोम। सौभगा। सौ। भगा॥ इंदो। यथा। तव। स्तवः। यथा। ते
जातं। अंधसः। नि। बर्हिषि। प्रिये। सदः॥ उत। नः। गोवित्। गो। वित्। अश्ववित्। अश्व। वि
त्। पवस्व। सोम। अंधसा। मक्षूतमेभिः। अहभिः॥ यः। जिनाति। न। जीयते। हंति। शत्रुं
अभीत्य। अभि। इत्य। सः। पवस्व। सहस्रजित्। सहस्र। जित् ५ याः। ते। धाराः। मधुश्चु

श्री॰ सा॰वे २८ तः। मधु। श्चुतः। अमृध्रं। इं। दा। ऊतये। ताभिः। पवित्रे। आ। सैश्रेदः॥ सः। अर्ष। इंद्राय। पीतये
तिरः। वाराणि। अव्यया। सीदन्। ऋतस्य। योनिं। आ॥ ते॥ साम। परि। स्रव। स्वादिष्टः। अंगिरो
भ्यः। वरिवोवित्। वरिवः। वित्। घृते। पयः ६ तव। श्रियः। वर्ष्यस्य। इव। विद्युतः। वि। द्युतः
26 अग्नेः। चिकित्रे। उषसां। इव। एतयः। आ। इतयः। यत्। ओषधीः। ओष। धीः। अभिसृष्टः। अ
भि। सृष्टः। वनानि। च। परि। स्वयं। चिनुषे। अन्नं। आसनि॥ वातोपजूतः। वात। उपजूतः।
इषितः। वशान्। अनु। तृषु। यत्। अन्ना। वेविषत्। वितिष्ठसे। वि। तिष्ठसे। आ। ते। यतंते। २८

रथ्यः। यथा। पृथक्। शर्धांसि। अग्ने। अजरस्य। अ। जरस्य। धक्षतः॥ मेधकारं। मेध।का
रं। विदथस्य। प्रसाधने। प्र।साधने। अग्निं। होतारं। परिभूतरं। परि।भूतरं। मतिं। त्वां। अ
र्भस्य। हविषः। समाने। सं। आने। इत्। त्वां। महः। वृणते। न। अन्यं। त्वत्। ये। वत ९
पुरूरुणा। पुरु। उरुणा। चित्। हि। अस्ति। अवः। नूनं। वां। वरुण। मित्र। मि।त्र। वंसि।
वाम्। सुमतिं। सु।मतिं॥ ता। वां। सम्यक्। अद्रुह्वाणा। अ।द्रुह्वाणा। इषं। अश्याम। धाय
से। वयं। ते। मित्रा। मि।त्रा। स्याम॥ पातं। नः। मित्रा। मि।त्रा। पायुभिः। उत। त्रायेथां। सुत्रा

श्री। सा।वे। २७

27

त्रा। सु। त्रा। त्रा। सा। सा। म। द। स्तून। त। न्नूभिः॥ ८॥ उत्निष्ठन्। उत्। तिष्ठन्। ईजसा। सह। पीत्वा।
शिप्रेइति। अवेपयः। सोमं। इंद्र। चम्वइति। सुतं॥ अनु। त्वा। रोदसीइति। उभेइति। स्पर्धमा
नं। अददात्। नाम्। इंद्र। यत्। दस्युहा। दस्यु। हा। अभवः॥ वाचं। अष्टापदीं। अष्ट। पदीं। अ
हं। नवस्रक्तिं। नव। स्रक्तिं। ऋतावृधं। ऋत। वृधं। इंद्रात्। परि। तन्वं। ममे॥ ९॥ इंद्राग्नी।
इंद्र। अग्नीइति। युवां। इमे। अभि। स्तोमाः। अनूषत। पिबतं। शंभुवा। शंभुवा। सुतं॥
याः। वां। संति। पुरुस्पृहः। पुरु। स्पृहः। नियुतः। नि। युतः। दाशुषे। नरा। इंद्राग्नी। इंद्र। २७

अग्नी इति। ताभिः। आ। गतं॥ ताभिः। आ। गच्छतं। नरा। उप। इदं। सवनं। सुतं। इंद्राग्नी। इंद्र। अग्नी
इति। सोमपीतये। सोम। पीतये॥ ९॥ अर्षा। सोम। द्युमत्तमः।०॥ अ सुताः। इंद्राय। वायवे। वरु
णाय। मरुद्भ्यः। सोमाः। अर्षंतु। विष्णवे॥ इषं। तोकाय। नः। दधत्। अस्मभ्यं। सोम। विश्वतः।
आ। पवस्व। सहस्रिणं ११ सोम। उषाणः। सोतृभिः।०॥ अनूपे। गोमान्। गोभिः। अक्षारिति।
सोमः। दुग्धाभिः। अक्षारिति। समुद्रं। न। संवरणानि। सं। वरणानि। अग्मन्।
मंदी। मदाय। तोशते॥ १२॥ यत्। सोम। चित्रं। उक्थ्यं। दिव्यं। पार्थिवं। वसु। तत्। नः। पु

२८